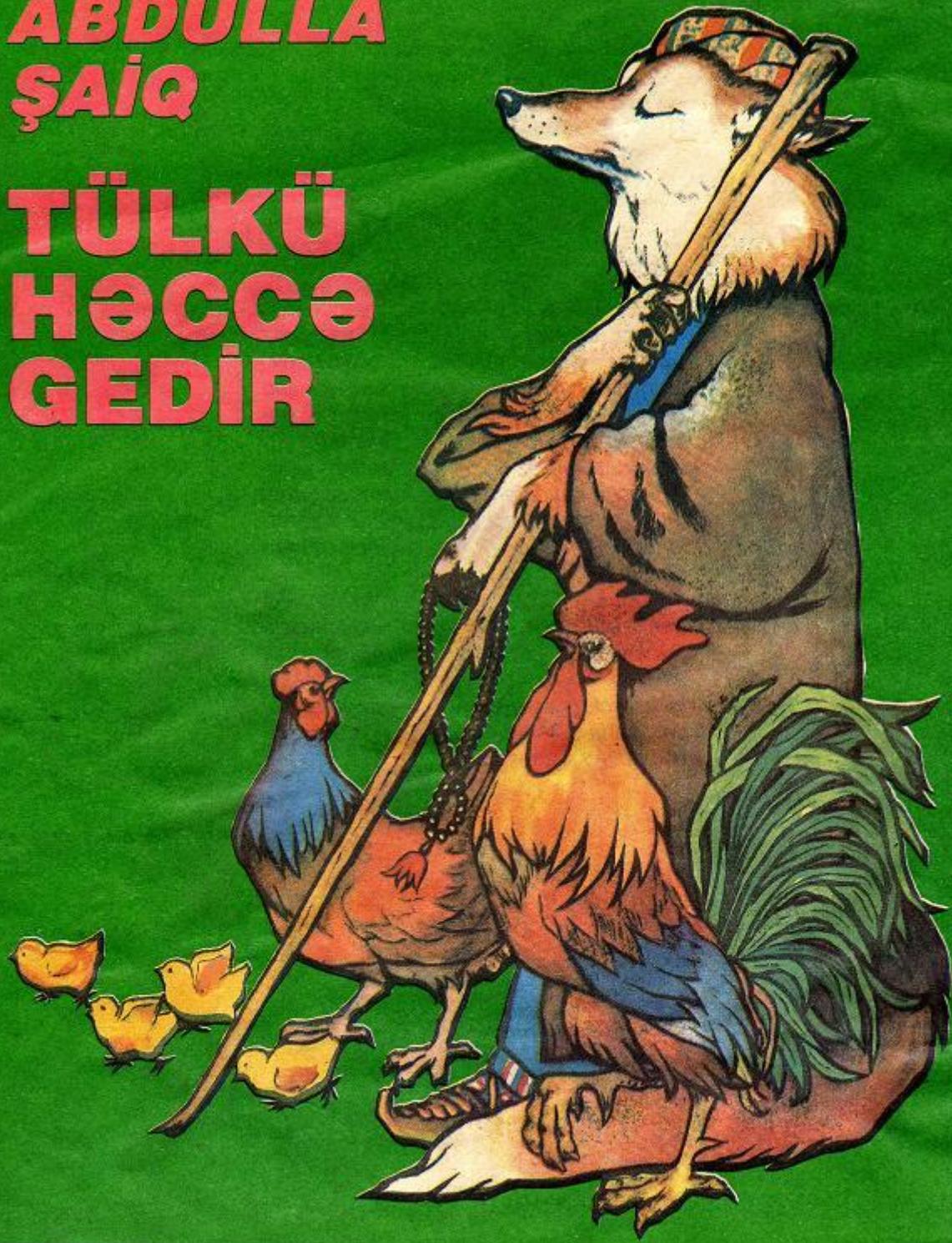

**ABDULLA
ŞAIQ**

**TÜLKÜ
HƏCCƏ
GEDİR**

NƏŞRİYYATDAN

Əziz balalar, sizin sevimli yazıçınız Abdulla Şaiqin "Tülkü həccə gedir" mənzum hekayəsi ilk dəfə 1911-ci ildə Bakıda nəşr olunmuşdur. Ədib bu hekayəsində dini və dini adları əllərində vəsitəyə çevirib öz şəxsi mənfaətləri, gəlirləri üçün faydalanan ruhaniları satiraya tutur, müqəddəs ziyarətgahlara ziyarətlərində müxtəlif məqsədlər güdən şəxsləri tənqid edir.

Abdulla Şaiq təhsilini məşhur din mərkəzlərindən biri olan Xorasanda (Məşhəddə) davam etdirmiştir. İlk əsərləri "Mirzə Abdulla Talibzadə" imzası ilə çap olunmuşdur. Ədib bütün ömrü boyu Allaha sarsılmaz inamla, islam dininə e'tiqadla yaşamışdır.

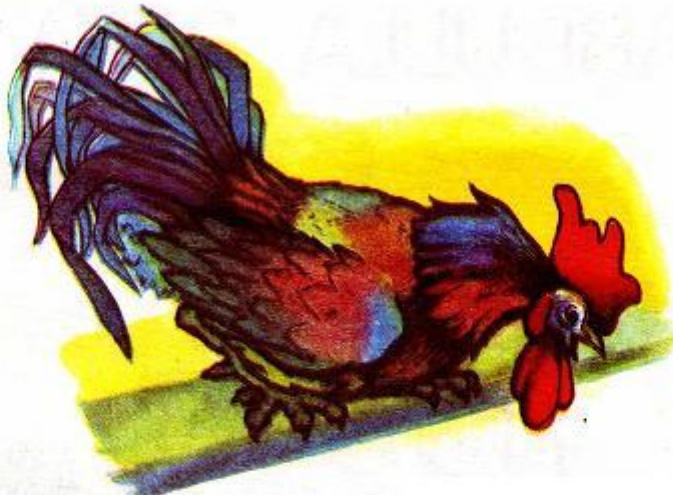
ABDULLA ŞAIQ

TÜLKÜ
HƏCCƏ
GEDİR

BAKİ. GƏNCLİK 1994

Tülkü qocalmış idi,
Şikardan qalmış idi.
Ov keçmirdi əlinə,
Ət dəymirdi dilinə.
Həftələrlə qalıb ac,
Dolanırdı yalavac.
Ova batmirdi dişİ,
Yaman keçirdi işi.
Günü olmuşdu qara,
Düşündü, tapdı çara:
Təsbeh aldı əlinə,
Şal bağladı belinə.
Ayaqlarında çarıq,
Başında tirmə sarıq.
Çiynində atlaz əba,
Əlində zorba əsa.
Ağlayırdı, gedirdi
Çölləri seyr edirdi;
Olmuşdu mö'min bəndə.
Çatdı böyük bir kəndə.
Kənd ağızında bir xoruz,
Eşələnirdi yalqız.

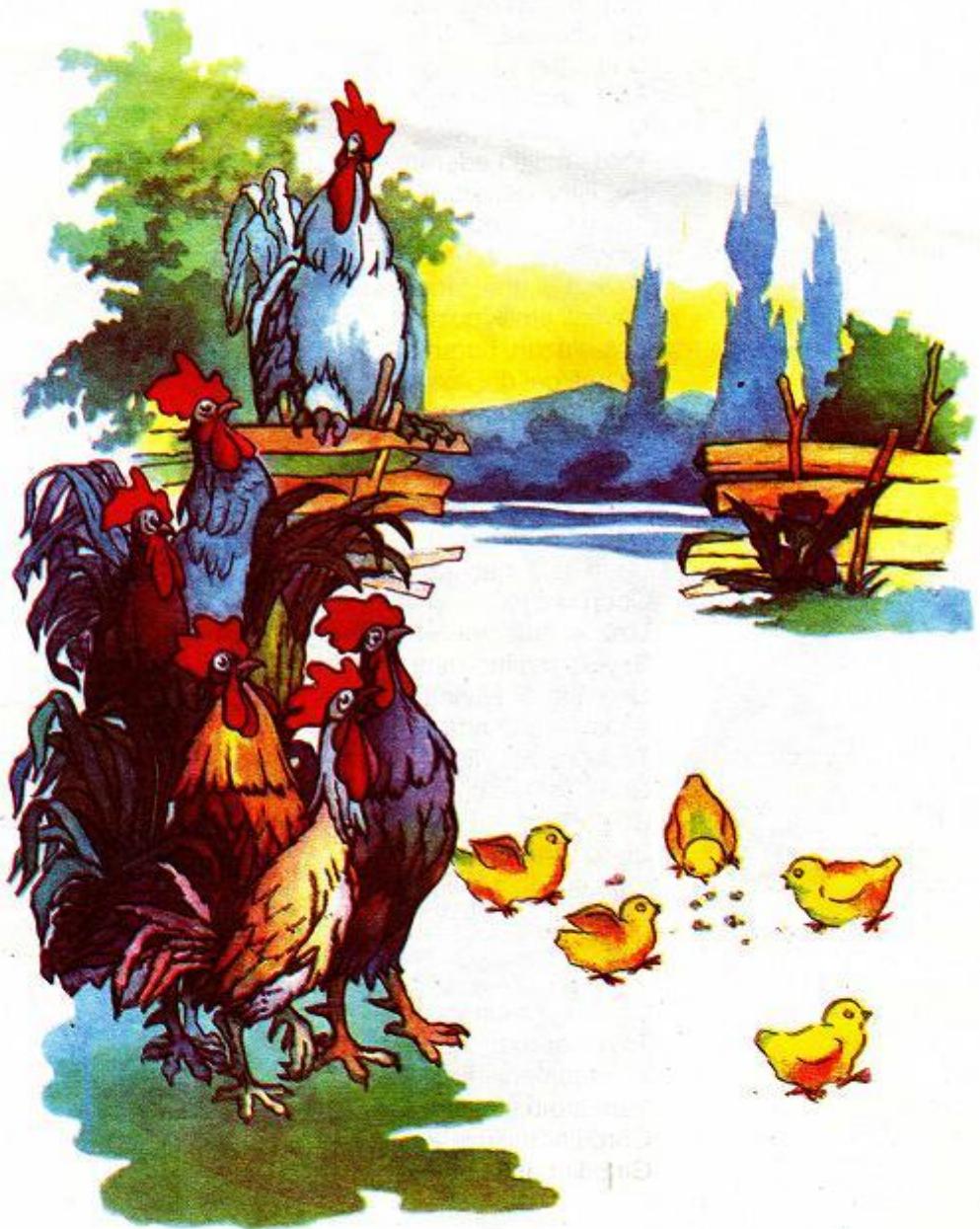
Gördü ki, tülükü lələ,
Girmiş başqa bir şəklə,
Gəlir təsbəh əlində,
Bir şal qurşaq belində,
Ayaqlarında çarıq,
Başında tirmə sariq,
Çiyində atlaz əba,
Əlində zorba əsa.
Ağlayır, təsbəh çəkir,
Gözündən qan - yaş tökür...
Xoruz durub uzaqdan,
Baxdı ona bir zaman.
Dedi:— A tülükü lələ,
Neçin girdin bu şəklə?
Yoxsa sənə, ey baba,
Üz veribdir bir bəla?
Tülükü başın salladı,
Hönkür-hönkür ağladı.
Dedi:— A məstan xoruz,
Gözləri mərcan xoruz !
Qocalmışam, düşmüşəm,
Sizi çox incitmişəm.
Məndən daha qaçmayıñ,
Dərdlərimi açmayıñ.
Daha üzüm qaradır,
Qəlbim dolu yaradır.
Halal-haram qanmadım,
Qocalığı anmadım.
Sizi tutdum hey, yedim,
Allah kərimdir ! — dedim.
Yamanlıq olmuş işim,
Qanlar tökmüş bu dişim.
Mənim günahım çoxdur,
Halıma yanın yoxdur.
İndi həccə gedirəm,
Daha tövbə edirəm.
Xoruz dedi: — Babacan,
Sənə bu canım qurban !
Daha bəsdir, ağlama,
Ürəyimi dağlama !

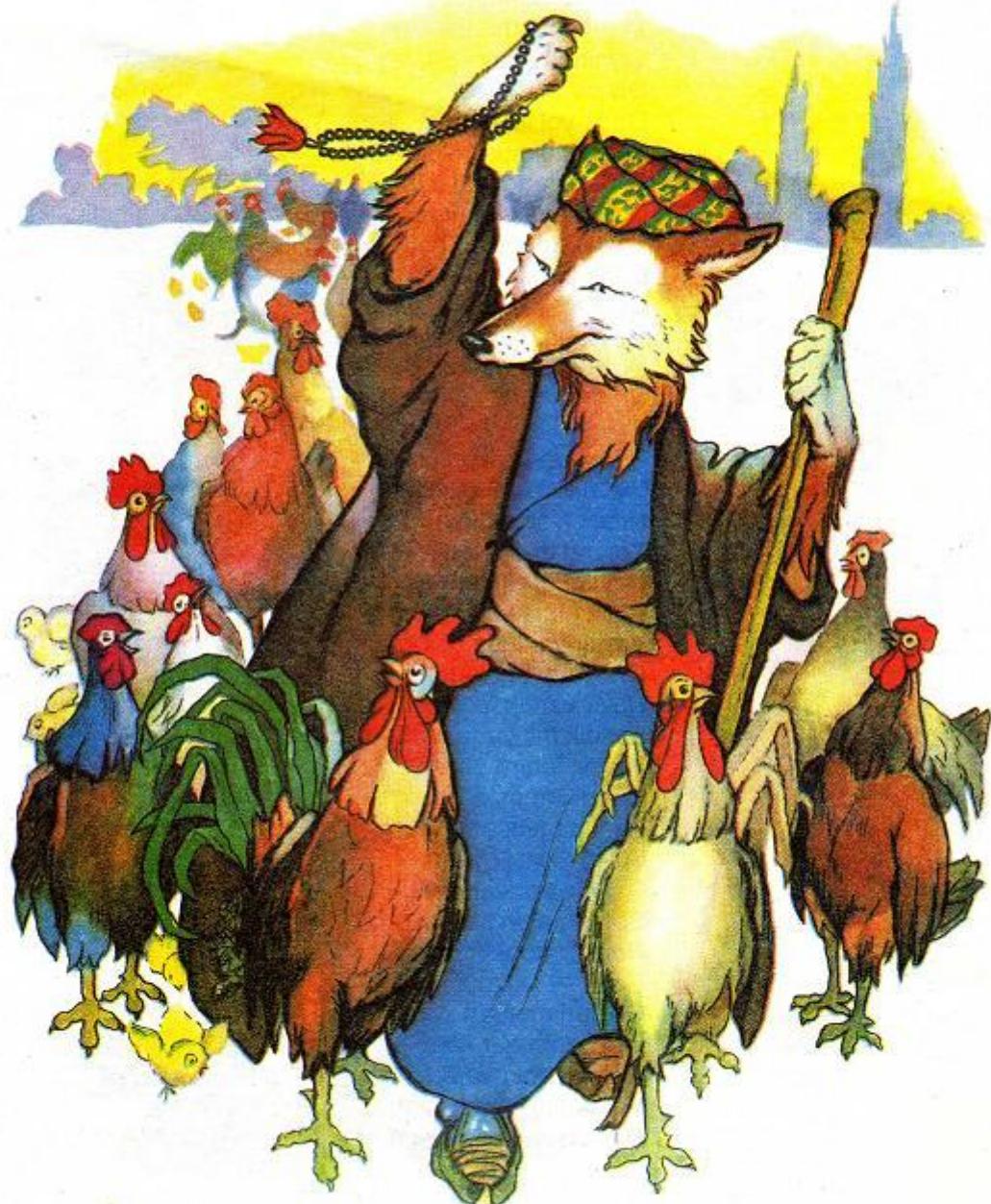
Haqq yolunu bulmusan,
Indi mö'min olmusan.
Qocalmisan, ay lələ,
Quyruğun var bir şələ.
Səni uzun yol yorar,
Məni özünlə apar.
Yolda qulluq edərəm,
Hər işinə gedərəm.
Tülkü baxdı həsrətlə,
Cavab verdi hörmətlə:
— Sağ ol, məstan xoruzum,
Sevimli əmlik quzum.
Yollar uzun, burama,
Tez ol, gəl düş arxama.
Hər gün namaz zamanı,
Sən verərsən azanı.
Xoruz oldu sevincək,
Qanad gərdi yelkən tək.
Qanadını çırpıraq,
Uçub gəldi qaçaraq,
Öpdü əl-ayağını,
Üzünü, qulağını.
Boynunu dimdiklədi,
Ona min dil söylədi.
Tülkü — ağızında virdi —
Təsbehini çevirdi.
Ona həsrətlə baxdı;
Gözləri şimşək çaxdı.
Bir az səhbət etdilər,
Yola düşüb getdilər.

II

Gəldiler kəndə yaxın.
Toyuqlar axın-axın,
Küçədə dənlənirdi,
Yem tapıb şənlənirdi.
Gördülər tülkü lələ
Giribdir başqa şəklə:

Iri təsbeh əlində,
Bir şal qurşaq belində,
Ayaqlarında çariq,
Başında tirmə sarıq,
Çiyinində atlaz əba,
Əlində zorba əsa,
Gedir yol ilə birbaş,
Xoruza olmuş yoldaş...
Birdən qaqqıldaşdılar,
Bu hiyləyə çasdılar.
Toyuq-xoruzdan biri,
Gəldi bir az irəli,
Dedi: — Alovğa tülkü,
Quyruğu darğa tülkü!
Yoxdur səndə mərhəmət
Bize verirsən zillət.
Gizli-gizli gecələr,
Kəndə girib bixəbər
Bizi çapır, çalırsan,
Hinə şivən salırsan.
Yoxmu bizim canımız?
Halalmıdır qanımız?
Etdik biz də bir tədbir,
Vardır yaxında çox «pir»;
Onlara ip bağladıq,
Nəzir verdik, ağladıq;
Kəsdik minlərcə qurban,
Verdik fəqirə ehsan;
Qəbul olmuş duamız,
Səni tutmuş ahımız.
Tülkü alışdı - yandı,
Əsasına dayındı;
Sonra başın salladı,
Hönkür-hönkür ağladı.
Dedi: — Düzdür, can xoruz,
Gözləri mərcan xoruz!
İndi üzüm qaradır,
Qəlbim dolu yaradır...
Yamanlıq olmuş işim,
Daşa dəysin bu dişim.

Qocalmışam, düşmüşəm,
Sizi çox incitmişəm.
Daha tövbə edirəm,
İndi həccə gedirəm...
Bu işə mat qaldılar,
Tülkүye yan aldılar.
Çaşdılar bu sözlərə,
Qan-yaş doldu gözlərə.
Söylədilər: — Ay lələ!
Qurban bu şirin dile!
Xasiyyətin dəyişmiş,
Nə gözəl işdir bu iş!
Amandır, tülük lələ,
Bizi apar özünlə.
Tülük dedi: — Nə olar,
Gelin, gelin, balalar!
Uçub gəldi cümlesi;
Toyuq-xoruzun səsi
Çulgaladı hər yanı —
Kəndi, çölü, ormanı.
Bir xoruz oldu zirək
Uçdu dama sevincək:
— Quqquluqu! — çəkdi car, —
Olduq bizlər bəxtiyar:
Aydın olsun gözünüz,
Gelin, görün özünüz —
Tülük olub peşiman,
Tökməyəcək bir də qan.
Mö'min olmuş bu kişi,
Bizimlə yoxdur işi;
Ağlayır — tövbə edir,
Birbaşa həccə gedir...
Kənddə toyuq-cüçələr,
Bundan tutunca xəbər,
Bir-birinə baxışdı,
Küyə düşdü, axışdı;
İşti doğru bildilər,
Uçub-qacıb gəldilər.
Inandılar tülkүye,

Peşiman olmuş, — deyə
Biri öpür əbasın,
Biri dəmir əsasın.
Biri təsbeh,sarığı,
Biri kirli çarığı.
Batmış hamı sevincə,
Güldülər incə-incə.
Gətirdilər duz-çörək,
«Dərə xəlvət, tülükү bəy».
Dururdu kefi çox saz,
Baxırdı saymaz-saymaz.
Bir az söhbət etdilər,
Yola düşüb getdilər.
Çovuş oldu birisi,
Basdı kəndi cır səsi.
Keçdi dəstə başına,
Papaq endi qaşına.
Əlində uca bayraq,
Oxuyurdu o şaqraq.
Dəstə şən, təmtəraqla,
Gedir çovuş, bayraqla.
Tülükү düşmüş irəli,
Arabir dönüb geri,
Gizli-gizli baxırdı,
Ağzından su axırdı.
Sanki ölçüb-biçirdi,
Köklərini seçirdi.
Kəsilmişdi taqəti,
Gözləyirdi fürsəti.
Getdilər bir az daha,
Çatdılalar bir səhraya.
Tülükү dayandı, durdu,
Başladı hiylə qurdu.
Dedi: — Ay canım xoruz:
Gözəl məstanım xoruz,
Namaz vaxtıdır, dayan,
Çıx ağaca ver azan.
Alıb tez dəstəməzi,
Qılaq burda namazı.

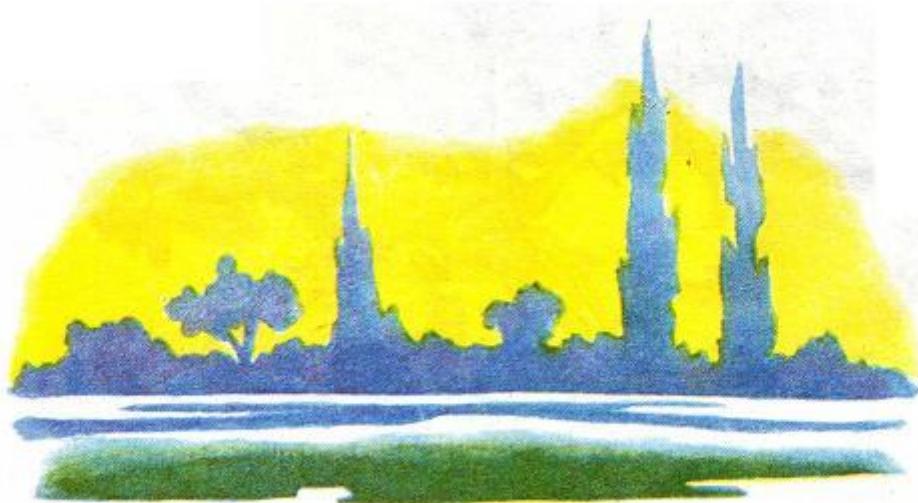
Xoruz çıktı — ucadan,
Verdi gözəl bir azan.
Tülükü dedi: — Tez durun,
Namaz üçün səf qurun!
Olsun xoruz pişnamaz ,
Daha başlansın namaz!
Bağırıldılar: — Yox, olmaz,
Bizim cinsə yaraşmaz.
Əslində pişnamazlıq,
Sənin şə'ninə layıq!
Tülükü dartdı özünü,
Turşutdu üz-gözünü,
Dedi:— Məndən çəkin el!
Olmuşam çox bədəmel.
Öldürmək olmuş işim,
Qanlar tökmüş bu dişim.
Mənim kimi yaramaz
Olarmı heç pişnamaz?
Ariq xoruzun biri,
Gəlib keçdi irəli.
Tülükü baba yanladı,
Səfləri sahmanladı.

Kökləri düzdü sona,
Ürəyi yana-yana
Hiyləni saz eylədi,
Durdu böylə söylədi:
— Mən keçmişəm ləp sona,
Ürəyim dönmüş qana
Yalvarıram, yaradan
Keçsin günahlarımdan.
Peşimanam işimdən
Bezaram keçmişimdən
Artıq tövbə etmişəm,
Ağlamaq olmuş peşəm.
Siz namazı başlıyın,
Məni bir ölü sayın.
Deyib oturdu yerə,
Ağladı birdən-birə.
Səflər coşub-daşdılar,
Namaza qalxışdılar.
Dörd səf düzülmüş idi,
Gözlər szüzmüş idi.
Pişnamaz dedi: — Quqqu!
Azançı: — Quqquluqu!
Oxundu qısa dua,
Əyildilər torpağa,
Tülüq qaldırdı başın,
Atdı mö'minlik daşın.
Baxdı ora-buraya,
Göz gəzdirdi sıraya.
Od parladı gözündən,
Yaman çıxdı özündən.
Sahmanladı işini,
İtilədi dişini.
Atdı təsbeh, əbanı,
Sarığı, həm əsanı,
Baxdı o yan-bu yana,
Düz atıldı meydana.
Yırğalandı quyruğu,
Boğdu on beş toyuğu...
Durub o yerdə qalan,

Qurtardı tülükdən can.
Uçdu hərə bir yana —
Düzə, çölə, ormana.
Çölü basdı qışqırıq,
Qopdu böyük fışqırıq.
Tülükü işin bitirdi,
Ovlarını gətirdi,
Çıxdı bir göy yamacı,
On gün yedi doyunca.

Az 2

Ş 16

Şaiq A.

Ş. 16. Tülkü hecce gedir. B.; Gençlik, 20 seh.

Ş 4803060101 16-94
M 653 /07/ -94

Az 2

ISBN 5-8020-1136-x

© Genclik, 1984.

© Genclik, 1994.

Kiçikyaşlı uşaqlar üçün

Abdulla Şaiq
Tülkü hecce gedir
(Menzum hekaye)
Bakı. Genclik. 1994.

Neşriyyatın direktoru Ə. T. Əliyev.
Metbeənin direktoru M. Ali Önder

Rəssamı S. Vlasova, Redaktor R. Muradlı.
Bədii redaktoru F. Əfəndi, Texniki redaktoru L. Qarayeva.
Korrektorları F. Resulova, A. Quliyeva.

IBN 63 01

Yülgilmağa verilmiş 6. 06. 94. Çapa imzalanmış 17. 06. 94. Kağız formatı 60x90 1/8
Ofset kağızı, Ofset üsulu ilə. Şərti g/v. 2,5. Uçot nəşr v. 2.0 Tirajı 50000. Sifariş № 1
Müqavilə qiyməti ilə.

Azerbaycan Respublikası Dövlət Mətbuat və İnformasiya Nazirliyi.

"Genclik" neşriyyatı Bakı, Hüsnü Hacıyev küçəsi, 4.

Azerbaycan Türkiye "Göytürk" Neşriyyat Poliqraflıya və ticarət şirkəti.

